

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anny Markovej a členiek senátu JUDr. Júlie Horskej a JUDr. Dariny Ličkovej v právnej veci žalobcu: **Ing. M. Š.** bytom L., S.X, L. (predtým T. I. L., so sídlom C., predtým S – I., s.r.o., B., predtým - pôvodný žalobca D. b., a.s., B.B.), zastúpeného advokátkou JUDr. Ľ.B., K.X., B.B., proti žalovanej: **Mgr. V. S.** bytom M.X., L. (predtým ako žalovaná 1/), o zaplatenie 750 983,27,- Sk s prísl., na odvolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 26. júna 2006, č.k.: 35 Cb 21/2000-191, takto

r o z h o d o l:

Napadnutý rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 26. júna 2006 č.k.: 35 Cb 21/2000-191 sa **p o t v r d z u j e**.

Žalovanej sa náhrada trov odvolacieho konania **nepriznáva**.

O d ô v o d n e n i e:

Krajský súd v Banskej Bystrici napadnutým rozsudkom z 26. júna 2006 zamietol žalobu o zaplatenie peňažnej pohľadávky 750 983,27,- Sk. Žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanej 500,- Sk náhrady trov konania.

Podľa odôvodnenia rozhodnutia súd prvého stupňa z vykonaného dokazovania zistil, že veriteľ E., a.s., Ú. L., pobočka P. uzavrel 17. augusta 1994 zmluvu o úvere s dlžníkom P.,

spol. s r.o., L. o poskytnutie úveru vo výške 1 300 000,- Sk s lehotou splatnosti 28. augusta 1996. Návratnosť úveru bola zabezpečená ručiteľskými prehláseniami, ktoré 29. septembra 1994 vystavili V. S., M. P., I. Š. a D. P. všetci bytom L.. Banka peňažné prostriedky poskytla a dlžník svoj záväzok nesplnil. Preto rozsudkom Okresného súdu v L. z 20. mája 1998, č.k. Cb 49/98 bol dlžník zaviazaný zaplatiť veriteľovi (postupníkovi) D. B. istinu 944 046,96,- Sk. Napriek existencii právoplatného a vykonateľného rozhodnutia dlžník svoj peňažný záväzok z úverovej zmluvy nesplnil, a preto žalobca uplatnil právo na zaplatenie dlžnej sumy vyčíslennej sumou 1 192 034,29,- Sk (istina 750 983,27,- Sk a úrok 440 651,02,- Sk) spolu so 17% úrokom voči štyrom ručiteľom dlžníka.

V priebehu konania došlo k viacnásobnému postúpeniu uplatnenej pohľadávky, a to na S. – I., B. (zmluvou o postúpení z 23. januára 2003), ktorá ju ďalej postúpila spoločnosti T. I. L., so sídlom C. Tento postupník vzal žalobu späť voči žalovanej 2/ M. P., bytom L. Táto spoločnosť ako postupca zmluvou o postúpení zo 16. mája 2003 postúpil uplatnenú pohľadávku z úverovej zmluvy na ďalšieho postupníka, a to Ing. M. Š., ktorý sa stal žalobcom na základe uznesenia krajského súdu zo 6. októbra 2003, pripustením zámény účastníkov na strane žalobcu (č.l. 140). Žalobca Ing. M. Š. 2. decembra 2003 potom zbral žalobu späť voči žalovanej 3/ I. Š. a žalovanému 4/ D. P., obaja bytom L. Na pojednávaní konanom 29. mája 2006 žalobca uviedol, že nárok na zaplatenie požadovanej istiny uplatňuje podľa § 306 Obchodného zákonníka (od ručiteľa) s tým, že podľa jeho názoru pôvodný veriteľ v čase podania žaloby vedel, že voči dlžníkovi je pohľadávka nevyožiteľná, lebo tento sa nachádzal v likvidačnom stave a následne prešiel likvidáciou aj konkurznom.

Na základe uvedeného zistenia rozhodol tak s odôvodnením, že žalobca ako konateľ obchodnej spoločnosti P., spol. s r.o., L. konal v rozpore s ustanovením § 135a ods. 1 a § 136 ods. 1 písm. a/ Obchodného zákonníka, keď sa stal novým veriteľom pohľadávky vyplývajúcej z úverovej zmluvy zo dňa 17. augusta 1994 č. 6093802059 týkajúcej sa dlžníka P., spol. s r.o., L. Súčasný žalobca ako jeden z konateľov a spoločníkov dlžníka sa nemôže dištancovať od dlhu dlžníka, a preto je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, aby vo vzťahu k záväzku dlžníka nadobudol pozíciu veriteľa. Súd prvého stupňa dospel k záveru, že výkon práva spočívajúci v uplatňovaní pohľadávky súčasného žalobcu proti žalovanej nepožíva vzhľadom na uvedené skutočnosti v zmysle ustanovenia § 265 Obchodného zákonníka právnu ochranu. Preto žalobu zamietol.

O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 OSP v nadväznosti na ustanovenie § 151 ods. 1 OSP. Výška priznaných trov konania predstavuje súdny poplatok za odvolanie.

Proti tomuto rozhodnutiu podal žalobca odvolanie.

Namietal, že súd prvého stupňa na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza tiež z nesprávneho právneho posúdenia veci. V prejednávanej veci rozhodol v jeho neprítomnosti napriek tomu, že požiadal o odročenie pojednávania, preto ohľadne veci samej neboli vykonané žiadne dôkazy, len sa zisťovalo postupovanie žalovanej pohľadávky. Nesúhlasil so stanoviskom krajského súdu, že jeho konanie je konaním v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku. Tvrdil, že odkúpením pohľadávky nevykonával pôsobnosť konateľa ako to výslovne predpokladá § 135a ods. 1 Obchodného zákonníka a ani sa nejednalo o obchod súvisiaci s podnikateľskou činnosťou spoločnosti ako to predpokladá § 136 ods. 1 písm. a/ Obchodného zákonníka. Išlo o odkúpenie záväzku spoločnosti ako dlžníka, takže spoločnosti nemohol spôsobiť žiadnu ujmu na jeho právach. Ako fyzická osoba vystavil 4. októbra 1994 pôvodnému veriteľovi na zabezpečenie plnenia záväzku spoločnosti zmenku na sumu 609 000,- Sk s prísl. Bol vyzvaný na zaplatenie zmenkovej istiny a v konaní spis. zn. Zm 19/99 Krajský súd v Banskej Bystrici dňa 14. novembra 2001 zaviazal ho zmenkovú sumu s prísl. zaplatiť. Toto konanie nebolo právoplatne skončené ku dňu odkúpenia pohľadávky. Bol teda prvý vystavený zodpovednosti za nesplnenie úverového záväzku, keďže ostatní spoločníci, resp. konatelia dlžníka nejavili záujem o doriešenie záväzkov spoločnosti. Súdny spor ho stál nemalé finančné prostriedky, pričom spoločníci zo spoločnosti dlžníka zostávali naďalej pasívni. Manžel žalovanej, ktorý je súčasne konateľom dlžníka odmietal preberať zásielky adresované dlžníkovi. Predchádzajúci veriteľ informoval všetkých spoločníkov, konateľov aj ručiteľov na možnosť odkúpenia pohľadávky, ale z dôvodu vlastného zmenkového ručenia, ktoré v roku 2002 predstavovalo už sumu 854 693,- Sk prejavil záujem len on, žalobca. Ďalej namietal, že krajský súd sa mal ešte pred pripustením zmeny účastníka konania na strane žalobcu zaoberať otázkou existencie nároku na právnu ochranu. Nemôže byť na ujmu súčasného žalobcu, ktorý zákonným spôsobom nadobudol postavenie veriteľa a uplatnil právo v konaní začatom ešte pôvodným veriteľom. Žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil a žalobe vyhovel alebo rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalovaná vo svojom vyjadrení k odvolaniu žiadala napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdiť ako vecne správne.

Uviedla, že existencia zmenky nebola jej ani ostatným spoločníkom a konateľom spoločnosti známa a o nej sa dozvedeli až v štádiu vymáhania nezaplateného úveru. Podmienky úveru aj ručenia dojednával priamo žalobca. Po zlyhaní podnikateľského zámeru spoločnosti P., spol. s r.o., L. veľmi kladne prijala možnosť odkúpenia pohľadávky a súhlasila, aby pohľadávku odkúpil jeden zo spoločníkov spoločnosti a podanú žalobu zobral späť. Žalobca nielen porušil dohodu, ale bol aj iniciátorom ručenia rodiny žalovanej (bratom a matkou) za úver pre spoločnosť, kde bol spoločníkom a konateľom. Nesie osobnú a právnu zodpovednosť za dôsledky krachu tejto spoločnosti.

Odvolacieho pojednávania sa napriek riadnemu a včasnému predvolaniu nezúčastnili právny zástupca žalobcu a žalovaná. Právny zástupca žalobcu svoju neúčast' ospravedlnil dopravným kolapsom na diaľnici cestou na pojednávanie. Žalovaná ospravedlnila neúčast' svojho právneho zástupcu jeho hospitalizáciou, ktorému však plnú moc na právne zastupovanie odvolaciemu súdu nepredložila. Dôvody uvádzané účastníkmi konania nie sú akceptovateľnými dôvodmi na odročenie pojednávania v zmysle § 101 ods. 2 druhej vety OSP. Odvolací súd preto vec prejednal a rozhodol v ich neprítomnosti s prihliadnutím na obsah spisu a doposiaľ vykonané dôkazy.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) prejednal vec v medziach odvolania podľa § 212 ods. 1 OSP a § 214 ods. 1 OSP a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

Podľa obsahu spisu terajší žalobca Ing. M. Š. od vzniku obchodnej spoločnosti P., spol. s r.o., L. t.j. od 7. marca 1994 je jedným zo štyroch spoločníkov a súčasne aj konateľom. Táto spoločnosť 17. augusta 1994 uzavrela s veriteľom E., a.s., Ú. L., pobočka P. úverovú zmluvu, na základe ktorej jej banka poskytla úver v sume 1 300 000,- Sk s lehotou splatnosti 28. augusta 1996. Zmluvu za spoločnosť podpísali dvaja konatelia.

Je nepochybné, že obchodná spoločnosť P., spol. s r.o., L. svoj záväzok z úverovej zmluvy banke nesplnil, a preto postupník z úverového vzťahu veriteľ D. b., a.s. žalobou, ktorá došla súdu prvého stupňa 16. augusta 1999 uplatnil právo na peňažné plnenie voči štyrom ručiteľom, a to 1/ V.S., 2/ M. P., 3/ I. Š. a 4/ D. P., všetci bytom L. Títo zabezpečili pohľadávku banky ručením podľa § 546 Občianskeho zákonníka, keď vyhlásili, že pohľadávku uspokojia v plnom rozsahu, ak ju neuspokojí dlžník.

V predmetnom odvolacom konaní zostala žalovaná len jedna ručiteľka V. S. Jedna ručiteľka (žalovaná 1/) zomrela a voči dvom ďalším boli žaloby vzaté späť.

Podľa § 548 ods. 1 Občianskeho zákonníka je ručiteľ povinný dlh splniť, ak ho nesplnil dlžník, aj keď ho na to veriteľ písomne vyzval.

Pôvodný žalobca ako veriteľ žalovanú V. S. listom z 28. júla 1999 vyzval na úhradu dlžnej sumy úveru, ktorá ku dňu 30. júna 1999 činila 1 218 951,42,- Sk.

Z uvedeného vyplýva, že pokiaľ žalobca ako veriteľ uplatnil voči ručiteľke pohľadávku, ktorá mu vznikla voči dlžníkovi, postupoval v zmysle § 546 a nasl. Občianskeho zákonníka, teda jeho žaloba na zaplatenie zvyšku nezaplateného dlhu by bola dôvodná.

V priebehu konania zmluvou o postúpení pohľadávky a uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 6. októbra 2003 č.k. 35 Cb 21/00-140 sa novým veriteľom a žalobcom stal Ing. M. Š. spoločník a konateľ dlžníka P., spol. s r.o., L.

Terajší žalobca tvrdí, že pohľadávku predošlého veriteľa dlžníka kúpil ako fyzická osoba, nie ako spoločník dlžníka, pretože ako spoločník na zabezpečenie dlhu spoločnosti vystavil veriteľovi zmenku na sumu 609 000,- Sk, ktorú bude zrejme povinný zaplatiť. Teda stal sa veriteľom spoločnosti dlžníka z dôvodu, aby splatný záväzok zo zmenky kompenzoval úhradou žalobnej istiny vymáhanou voči ručiteľke.

Podľa zásad ručenia obchodnej spoločnosti s ručením obmedzeným, veriteľ svoje právo na plnenie (z úverovej zmluvy) musí najskôr uplatniť u spoločnosti, ktorá je dlžníkom. Táto spoločnosť zodpovedá za svoje záväzky celým svojim majetkom, ktorého hodnota môže byť oveľa väčšia (ale aj nižšia) než je hodnota základného imania. Ak spoločnosť neplní, môže sa potom domáhať plnenia voči spoločníkom tejto spoločnosti, ktorí za záväzky spoločnosti ručia. Od každého z nich môže však požadovať uspokojenie svojej pohľadávky iba do výšky nesplatených vkladov zapísaných v obchodnom registri (§ 106 Obchodného zákonníka). Spoločník, ktorý veriteľovi poskytol väčšie plnenie než bol nesplatený vklad, môže v rozsahu, v ktorom započítanie na nesplatený vklad nie je možný, požadovať náhradu od spoločnosti. Ak spoločník nemôže dosiahnuť náhradu od spoločnosti (pre platobnú neschopnosť) je oprávnený požadovať náhradu od ostatných spoločníkov (zníženú o vlastný podiel), a to pomerne podľa výšky ich podielov na základnom imaní (§ 106 Obchodného zákonníka).

Podľa názoru odvolacieho súdu v prejednávanej veci nemožno oddeliť práva a povinnosti žalobcu ako fyzickej osoby, občana - veriteľa a ako spoločníka, konateľa obchodnej spoločnosti – dlžníka, i keď podľa charakteru spoločenských vzťahov sa riadia

občania inými právnymi predpismi ako spoločníci obchodnej spoločnosti. Žalobca ako občan však je spoločníkom obchodnej spoločnosti, ktorej účelom podnikania je dosiahnutie zisku (§ 2 Obchodného zákonníka) s následným právom spoločníka na vyplácanie podielu na zisku (§ 123 Obchodného zákonníka). Na dosiahnutie zisku v podnikaní zrejme spoločnosť aj uzavrela s bankou úverovú zmluvu, z ktorej vznikol predmetný spor.

Žalobca ako spoločník a navyiac konateľ dlžníka, ak plnil záväzok za spoločnosť (zo zmenky), bol v zmysle § 106 Obchodného zákonníka oprávnený sa domáhať príslušnej náhrady tak voči spoločnosti ako aj voči ostatným spoločníkom. Za tejto situácie je potrebné prisvedčiť stanovisku súdu prvého stupňa vyslovenému v napadnutom rozhodnutí, že je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, aby spoločník, konateľ obchodnej spoločnosti – dlžníka, ktorý je v spore v pozícii veriteľa spoločnosti, vymáhal plnenie z úverového vzťahu voči osobe, ktorá podpísala ručiteľské vyhlásenie o splnení dlhu v prípade, ak dlh nesplní táto obchodná spoločnosť.

Výkon práva, ktorý je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, nepožíva právnu ochranu (§ 265 Obchodného zákonníka).

Vzhľadom na všetky okolnosti prípadu odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvého stupňa uvedenom v napadnutom rozhodnutí, že výkon práva žalobcu v uplatňovaní pohľadávky z úverového vzťahu voči žalovanej z ručiteľského vzťahu nepožíva právnu ochranu v zmysle § 265 Obchodného zákonníka. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil podľa § 219 OSP ako vecne správne.

Je potrebné poznamenať, že žalobca bol prítomný na pojednávaní súdu prvého stupňa dňa 29. mája 2006, na ktorom mohol predniesť a zhrnúť svoje návrhy, vyjadriť sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci (§ 118 OSP). Na druhom pojednávaní, ktoré sa konalo 26. júna 2006 sa nezúčastnil napriek tomu, že predvolanie mal vykázané. Preto jeho obrana, že sa nemohol vyjadriť k dokazovaniu, prípadne k ďalším zisteniam súdu, je nedôvodná a odvolací súd na ňu neprihliadol.

Úspešnej žalovanej v odvolacom konaní žiadne trovy nevznikli, a preto odvolací súd jej náhradu trov odvolacieho konania nepriznal (§ 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 OSP).

P o u č e n i e: Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave, 3. apríla 2008

JUDr. Anna Marková, v.r.
predsedníčka senátu